

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОНГА ОЛТИ ЙИЛ

« ИНСОН ВА ҚОНУН »

КУШ — ЭДИЛЛИКТЕ

Газета 1996—жыл
1-сентябрден бослап
шыға баслады

31 АВГУСТ

1997 жыл

№27 (34).

ЕКШЕМБИ

сатыўда еркин баҳада

АДАМ ХАМ НЫЗАМ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ХУҚЫҚ ҚОРҒАҰ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ХУҚЫҚЫЙ ГАЗЕТАСЫ

Мустақиллигимиз боқий бўлсин!

Ана шу қутлуғ айёмда Ватаним деб, элим деб, бугунги озод Ўзбекистон учун ҳаётини—жонини фидо қилганларни ёд этиш, улуг аждодларимизнинг руҳларини шод қилиш барчамизнинг инсоний бурчимиз деб биламан.

Ушбу муборак кунда улуг тарих ва маънавият эгаси бўлмиш, мустақиллик учун кураш йўлида не-не аёвсиз бўронларни бошидан кечирган, бугунги машақатли синовларга мардона бардош бераётган сабр-тоқатли, матонатли ва доно халқимизга таъзим қиламан. Биз учун мустақиллик—энг аввало, ўз тақдиримизни қўлимизга олиш, ўзлигимизни англаш, миллий қадриятларни, урф—одатларимизни тиклаш, ҳам мамиз учун муътабар шу заминда, ҳар бир хонадонда тинчлик—осойишталикни, барқарорликни сақлашдир. Азиз ватанимизда адолат, инсоф, дину диёнат, меҳру оқибатни қарор топтиришдир.

Биз учун мустақиллик—Аллоҳнинг ўзи эл-юртимизга инъом этган табиий бойликларга эғалик қилиш, халқимиз қудрати, салоҳияти, ақлу

заковатига таяниб. Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир оила учун муносиб ҳаёт қуриш, келажак авлодлар учун озод ва обод ватан қолдиришдир.

Биз учун истиқлол—миллатимиз, мамлакатимизнинг жаҳонда обрў-эътибори, шон-шавкатини кўтаради-

ган соғлом авлодни, ҳар жиҳатдан баркамол ва фидойи ўғил-қизларни тарбиялаш, уларни вояга етказиш ва бахтини кўришдир. Ҳар бир фуқаромиз учун—миллати, ирқи ва диний эътиқодидан қатъи назар—эркинлик, тенглик биродарлик, муносиб шароит яратиб беришдир.

Биз учун истиқлол—давлатчилигимизни мустақкамлаш, буюк келажакимизнинг пойдеворини қуриш, миллий онгимиз ва фахримизни юксалтириш жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнимизни эгаллашдир.

Шу мақсадларга эришиш учун юртимизнинг барча аҳолиси Ўзбекистонни ягона ва азиз юртимиз деб билиши, ўз тақдирини Ватан тақдири билан ўзвий боғлаб курашмоғи, меҳнат қилмоғи даркор.

Азиз дўстлар!

Она юртимиз учун, унинг порлоқ келажак учун барча эзгу ниятларимизни бахшида этайлик!

Азиз ватанимизни асроб-авайлайлик, улуғлайлик!

Ватанимиз олдида ўз инсоний ва фуқаролик бурчимизни сидқидилдан бажо келтирайлик!

Илоҳим халқимизнинг тинчлиги ва тотувлигига кўз тегмасин, хонадонимиздан файз, қут-барака аримасин.

Мустақиллигимиз боқий бўлсин! Шу муқаддас мақсадлар йўлида бизга Парвардигорнинг ўзи мададкор бўлсин.

Ислом КАРИМОВ.

Жыйналыс болып өтті

Жақында Қарақалпақстан Республикасы прокуратурасында Ўзбекистан Республикасы Президентининг 1997 жыл 25 июнь кунги «Халықты хуқықый тәрбиялауды жақсылау, оның хуқықый мәдениетининг дәрежесин көтеріу, хуқық изертлеуши кадрлар таярлау системасын жетилистириу, жәмиетлик пикирди үйрениу жумысын жақсылау ҳақында»ғы Пәрманын турмысқа енгизиу мәселесине бағышланған жыйналыс болып өтті.

Жыйналысты Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңеси Мәмлекетлик хуқық бөлимининг баслығы А. Бахиев алып барды.

Жыйналыста Ташкент Мәмлекетлик юридика институтының доценти М. Сейдахметов кең түрде шығып сөйлеп, өз сөзинде, бүгинги хуқықый демократиялық мәмлекет қурыу, ызыамлылықты бекемлеу хәм социаллық әдилликтинг тастыйықланыуын төмийинлеу, руухый хәм мәдениет раўажланыудың бағдарларын белгилеу, әмелге асырылып атырған реформаларды жаңа мазмун менен байытыу, халықтың хуқықый билимлерининг хәм санасының дәрежесин көтеріу, жәмиеттинг сиясий белсендилгин күшейтиу, хуқық изертлеуши кадрлар таярлау системасын жетилистириу хәм жәмиетлик пикирди үйрениу бойынша жумысты жақсылау мақсетинде 1997-жыл 25 июньде «Халықты хуқықый тәрбиялауды жақсылау, оның хуқықый мәдениетининг дәрежесин көтеріу, хуқық изертлеуши кадрлар таярлау сис-

темасын жетилистириу, жәмиетлик пикирди үйрениу жумысын жақсылау ҳақында» Президентимиз тәрәпинен қабылланған пәрманын бүгинги турмысымызда әмелге асырылыуының барысы ҳақында тоқталып өтті.

Бул мәселе бойынша Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси баслығының орынбасары, ҳаял-қызлар комитетининг баслығы Г. А. Аннақлычева, Қарақалпақстан Республикасы Әдиллик Министрининг биринши орынбасары Қ. Сейтназаров, Министрлер Кеңесининг Мәмлекетлик хуқық бөлимининг баслығы З. Шамуратова, Қарақалпақстан Республикасы «Руухыйлық хәм ағартыушылық» орайы баслығының орынбасары О. Әбдирахмановлар шығып сөйледі.

Жыйналыста Қарақалпақстан республикасы прокуроры Х. Халимов жуўмақлау сөз сөйлеп, өз сөзинде халықтың, әсиресе жаслардың хуқықый мәдениетин көтеріу мәселелерине айрықша итибар берилиуи тийис екенлигине кең түрде тоқталып өтті.

Жыйналысқа Қарақалпақстан Республикасы хуқық қорғау уйымларының басшылары, қала, район ҳәкімлерининг биринши орынбасарлары, тийисли министрликлер, жәмиетлик шөлкемлер басшылары қатнасты.

Қарақалпақстан Мәлимлеме агентлиги.

ҚРИМ ҒАРЕЗСИЗЛИКТИҢ АЛТЫНШЫ ЖЫЛЫНДА

Елимиз ғарезсизликке ерисіуден-ақ, ишки ислер министрлигинде де бир қанша жаңалықлар жүз берди. 1993 жылы Қарақалпақстан Республикасы Ишки Ислер министрлигинде басланғыш таярлық оқыу орайы ашылды. Арадан 6 жыл өтиуи менен бул оқыу орайын питкерип шыққан адамның ҳазирги саны 650 ге жетип қалды.

Оқыу орайы «Қызкеткен» поселкасында жайласқан. Ишки хызметте ислеуге уқыбы бар жигитлердинг заман талабына сай арнаулы билими де болуы керек. Олар ис қағазларын өзлери арқайын жүргизип жумыс ислесе, басқа көнигелерге хызмет бабында «салмағы» түспейди.

Милиция подполковниги Нуратдин Халмуратов усы оқыу орайына басшылық етип атыр. Бул жерде төжирийбели муғаллимлерден Мақсет Шәрибаевдың хызмети оғада уалы.

Министрлик бойынша 1997 жылдың өзинде 83 адам Ташкент қаласындағы жоқары хәм орта арнаулы оқыу орындарына қабыл етилди.

Сондай-ақ Ўзбекстан Ишки ислер министрлигининг академиясына күндизги бөлимге 45 талабан, сырттан оқыу бөлиминде 16 милиция хызметкери оқыуға қабылланды.

Ташкент қаласындағы өрттен сақлау жоқарғы техникалық мектебининг күндизги бөлиминде республикамыздан 11, сыртқы бөлиминде 6 адам оқыуға түсти.

Өткен 6 жыл ишинде Қарақалпақстан Республикасы Ишки Ислер уйымында ең жақсы елеули хызмет атқарған Қарақалпақстан Республикасы Ишки ислер министрлигининг жынаят қыдырыу басқармасының баслығы, милиция полковниги Жарылқасын ЕЩАНОВ, Нөкис қалалық ишки ислер бөлимининг хыз-

меткери, милиция подполковниги Тазабай СРАШОВ, Хожели районлық ишки ислер бөлиминде жынаяттың алдын алыу бөлимшесининг аға инспекторы, милиция капитаны Бахтияр РУЗМЕ-ТОВлар «Жасорат» медалын алыуға миясар болды.

Ишки ислер уйымында хызмет атқарып жүргенлердинг арасында хошқауаз жигитлер де баршылық. Олар машақатлы кәсипте ислеп жүрип, уақыт тауып көркем өнер менен айналысады. Министрликтеги жеке курам менен ислесиу хызметининг инспекторы, милиция аға лейтенанты Қуәт Шарипов «Ўзбекстан қосықлар байрамы» көрик таулауында III-орынды ийеледи.

Республика прокуратурасы, Әдиллик Министрлиги хәм Ишки ислер министрлиги менен биргеликте шөлкемlestирилген «Адам хәм Нызам» газетасы дүньяға келди. Газета бетлеринде тарау хызметкерлерининг ең жақсы мийнетлери, мәсләхәтлери, халықтың хуқықый саўатын тереңlestириуге бағдарланған қөнигелердинг әҳмиетли мақалалары жөрияланбақта. Хәзирги уақытта бул газетаның нұсқасы 12500 ден асып кетти. Оқыушылары көбейип атыр.

Министрликтинг баспасөз орайының баслығы, милиция аға лейтенанты, жазушы, шайыр Жуманияз Оғениязовтың «Тынышлық сақшылары» атлы китабы баспадан шықты. Жазушының бул китабында хуқық қорғау уйымларының турмысынан алынған мағлұматлар шебер, қызықты хәм мазмунлы етип жазылған.

Саладдин МИНАЖОВ.
Журналист.

ГАЗЕТАМЫЗ—ХАЛЫҚ УШЫН ХЫЗМЕТ ЕТЕДИ

Қууанышлы күнлеримиз көп болсын

Гүлистан апа, Сиз Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесі баслығының орынбасары, Республика Халық-қызлар Комитетінің баслығы сыпатында «Адам хам Нызам» газетасы оқыушыларына Республикада халық-қызлардың хуқықларын қорғау бойынша қандай жұмыстар исленип атырғаны тууралы кеңірек айтып берсеңиз?

Президентимиз И. Ә. Кәримов Өзбекстан хам Қарақалпақстан Республикасы хуқыметі халық-қызларына хәр төреплеме ғамхорлықты күшейтү хакқында пәрманлар, қарарлар шығарып атырғаны хәммеге мәлим. Бизинг Республикамызда да халық-қызларға хұрмет күн сайын артпақта. Бир қанша ибратлы ислер әмелге асырылды. Оған мысаллар көп.

Жақында Қарақалпақстан Республикасы халық-қызлар комитеті қасынан халық-қызлар хам хуқық орайы ашылды. Бул орайдың ашылуының тийкаргы себеби, Республикамыздағы халық-қызларымызға өз хуқықларын биліуді, нызамларды үйретип барыуды үгит-нәсиятлау уазыйпалары жүкленген.

Халық-қызларымыздың хуқық мәдениетин көтеріу бойынша хәр бир районда халық-қызлар комитетлеринен халық-қызлар хам хуқық орайлары ашылып, оларда бир қанша ибратлы жұмыстар исленбекте. Халық-қызларымыз қандай салада мийнет етиуине қарамастан, мейли ол ауыл-хожалығы, санаат болыуына бийгөрез өз хуқықларын тереңнен билип, оны жақсы үйренип барыулары керек. Бул ушын бизлерге жоқары мағлуыматлы халық-қызларымыз жақыннан жәрдем берип атыр.

Олардың жақыннан жәрдеми нәтий-

жесинде көп ғана әмелий илажлар иске асырылды. Алда еле исленетуғын ислер, жаңа уазыйпалар бар. Әлбетте, бизинг комитетимиз оны инабат пенен атқарады деп исеңдире аламан.

Сизди белгилі жәмийетлик хам мәмлекетлик ғайраткер, көрнекли сыясатшы хам әжайып талант ийеси—шайыра сыпатында да жақсы билемиз. Сиз «Қырқ қыз» дың уатанында тууылғансыз. Усы «Қырқ қыз» дәстаны бойынша жер жүзлик энжуман өткерилейин деп атырғаны тууралы да, оған өзиниздинг жеке үлесидиз хакқында да гүрринг етсеңиз.

Түркий халықлар тарихына бир нәзер тасласақ, биз онда халық-қызларымыздың орны гиреули екенин билемиз. Қарақалпақстанда өткерилетуғын энжуман оның бир көриниси. Атақлы «Қырқ қыз» дәстаны бойынша болатуғын бул энжуманға дүньяның көп еллеринен қонақлар қатнасыуы күтилменте. Тумарис хам Гүлайымның елинде халық-қызларға қаншелли дәрежеде хұрмет көрсетилип атырғаны энжуман барысында тағы бир мәртебе сыпатланады. Бул энжуманға комитетимиз қызғын таярлық көрмекте. Мен алдағы болатуғын әжайып ўақыя—энжуман алдынан «Гүлайымның ариясы» атлы қосық жаздым. Бул менинг бул даңқлы сөнге арнаған сауғам болады деп ойлайман.

Дәстүрий сорау: Бизинг газетамыз оқыушыларына жеке тилегиниз?

Республикамыздың хуқық қорғау уйымларының жәмийетлик газетасы болған «Адам хам Нызам» елде хәптесине бир неше саны шығатуғын болып, бул мәселеге шөлкемлестиріушилер елде кеуил аударса екен деймен.

Ғөрезсизлик байрамы өз хуқығы менен Конституциясы менен еристи. Усындай бахытқа ийе болған халықтың келешегі уллы болыуы керек.

Газетада усы тема дөгериндеги материаллар еле де көппе жәрияланып барылса деймен. Газетаның нұсқасы күн сайын көбейип атырғаны да қууанышлы әлбетте. Усы тарды жаздырмастан, жигерли ислей беріуинизге, халық-қызлар тематикасын кеңнен сәулендириуіге айрықша итибар беріуіге дыққат аударып барылсын. Газета оқыушыларын нурлы Ғөрезсизликтинг ғәниймет демлери менен тағы бир мәртебе қутлықлап, елимизде қууанышлы күнлердинг көп бола беріуин тилеп қаламан.

Гүлистан Аннақычева менен сәулетлескен Миясар ҚАВУЛОВА газетаның жуапылы хаткери.

ТҮРТИНЧИ ХОКИМИЯТ ЙУЛИДА

Матбуотнинг тўртинчи ҳокимият деб эълон қилиниши мустақил давлатимизда демократияни ривожлантириш, қонунни мустаҳкамлаш йўлида ташланаётган қадамларнинг яна бири бўлди. Эндиги вазифа матбуотнинг бу номга муносиб бўлишида. Журналистлар ҳар доим халқ билан бирга бўлиши, газета ва журналлар саҳифаларига турмушдаги қувонч ва ташвишларни кўпроқ олиб чиқиши лозим бўлади. Биз ҳуқуқий давлат қураётган эканмиз, фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини оширишга жиддий эътибор беришимиз керак. Бу борада матбуотнинг зиммасига кўпроқ масъулият юкланади. Айниқса, бизнинг «Адам хам Нызам» газетамиз бу йўлда яловбардорлардан бўлиши керак деб ҳисоблайман. Газета жамоаси ва ўқувчиларини газета таваллудининг бир йиллиги билан табриклаб, журналистларга бу борада омад тилайман.

Собир ИСКАНДАРОВ, Элликқалъа тумани прокурори катта ёрдамчиси.

МУСТАҚИЛЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

ди. Қолаверса, мустақилликдан кейингиз одамларнинг ҳуқуқий маданияти шаклланиб, улар қонун нима, манфаат нима, ҳуқуқ нима англаб бошладилар. Назаримда, бугун бир йиллигини нишонлаётган «Адам хам Нызам» газетаси бу борада одамларга ҳаммаслақ, кумақчи воситасини ўтамоқда. Газета саҳифаларида ёритилаётган прокуратура, адлия ва суд ходимларининг ҳуқуқий мавзулардаги чиқишлари муштарийларга манзур бўлаётгани сир эмас. Шубоис хам унинг ўқувчилари сони ошиб бормоқда. Биргина Амударё туманининг ўзида газетанинг миндан зиёд ўқувчиси бор. Газета ходимлари ва муштарийларини мустақилликнинг олти йиллиги ва газетанинг бир йиллиги билан табриклар эканман, газетамиз ҳар доим мустақиллик учун хизмат қилишини тилаб қоламан.

Жалғас ОИМБЕТОВ.

Амударё туман прокурори вазифасини бажарувчи.

ҚОС ҚУУАНЫШ, ҚОС БАЙРАМ

Өзбекстан Республикасы Ғөрезсизлигининг алты жыллык байрамы, Қарақалпақстан Республикасы хуқық қорғау уйымларына қууаныш алып келди десек қәтелеспеймиз. Бул байрам қарсаңында өз газетамыз болған «Адам хам Нызам» газетасының жарық көргенине бир жыл толады.

Усы мүнәсибетке байланыслы газета редакциясының жәмәәтин хам газетаның барлық оқыушыларын Уллы байрам—Елимиздинг ғөрезсизлигининг алты жыллығы, «Адам хам Нызам» газетасының бир жыллығы менен шын жүректен қутлықлайман.

Өзбекстан Республикасының әмелдеги нызамлары менен Өзбекстан Республикасы Президентининг пәрманларын орыналау бойынша, халықтың хуқықий мәдениеті дәрежесин көтеріуде бул газетаның тутқан орны оғада уллы.

Газета тек ғана хуқық қорғау уйымлары хызметкерлерининг газетасы болып қалмастан, улыўма халық арасында кеңнен тарқалып өз оқыушыларын күннен күнге арттырмақта.

Уллы байрам менен қутлықлай отырып, хуқық қорғау уйымлары хызметкерлерининг және «Адам хам Нызам» газетасы редакциясының мийнет жәмәәтининг, елимиздинг келешегі жолында алып барып атырған келешектеги жұмыстарында да үлкен табысларға ерисе беріуине исенимим кәмил.

Қ. ЯКУПОВ.

Нөкис қаласы прокурорының орынбасары.

Ўзбекистон азиз юртим, гулбогим, Нурга тўлсин, дурга тўлсин ҳар ёғинг, Жамолнинг кўз-кўз қилиб жаҳонга, Порлаб турсин шўҳрат бўлиб чирогинг.

ЎЗБЕКИСТОН ГУЛ БОҒИМ

Саҳра, чўлда бог яратган кўркасан, Чексиз бойликлар-у, неъматларинг зўр, Олам ичра ўзинг бугун ўқтамсан, Бахт қуёшинг энди асло сўнамсан.

Бахтли замон бўлсин мудом элида, Фарзанд бўлса ўз юртига муносиб, Армон қолмас ўлса унинг қалбида, Ўзбекистон азиз юртим, гулбогим.

И. ЮСУПОВ.

милиция майоры.

ОМАД ЁР БЎЛСИН

Аввало шуни таъкидлашни истардимки, «Адам хам Нызам» нафақат мутахассисларнинг, балки барча фуқароларнинг сеvimли газетаси. Мустақилликнинг тотли меваларидан бири ҳисобланмиш бу газетанинг барча учун бирдай сеvimли бўлишига унда ёритилаётган мақолаларнинг долзарблиги, ўқимишлилиги сабаб бўлмоқда. Мустақилликнинг олти йиллиги нишонланаётган ушбу кунларда газетамизнинг хам бир ёшга тўлаётганидан барчамиз хурсандимиз. Газета жамоаси ва ўқувчиларини Тўртқўллик солиқчилар номидан қўшалок байрам билан чин кўнгилдан табриклайман. Газета муштарийлари кун сайин кўпайиб, савияси хам ошиб бораверсин. Барчага омад ёр бўлсин.

Мамбет РАНИМБОВ, Тўртқўл туман ДСИ бошлиғи, Сўретлерди түсирген П. МАТЖАНОВ.

ҚОНУННИ БИЛДИНГ — ҲАҚНИ БИЛДИНГ

Бизнинг Тўртқўл туман прокуратураси ходимлари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг буйруқ ва кўрсатмалари, Қорақалпоғистон Республикаси Прокурорининг буйруқ ва кўрсатмаларига ҳамда бевожиза ёрдамларига таяниб ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари ва кенг жамоатчилиكنинг ёрдамида жиноятчиликка ва ҳуқуқбузарликка қарши кураш, жиноятнинг олдини олиш, уни келтириб чиқарадиган шарт-шароитларни аниқлаш юзасидан бир қанча ишлар амалга оширилмоқда.

Туман прокуратураси томонидан қонунларни тарғибот қилиш бўйича бир мунча ишлар олиб борилмоқда. Яъни, радио, газетада ариза ва шикоятлар хусусида маърузалар ўқилиб қонун талаблари тушунтирилмоқда, туман ҳокимияти мажлисларида маърузалар ўқилмоқда, ходимларимиз суд минбарларидан фойдаланиб суҳбатлар ўтказмоқда.

Туман прокуратураси томонидан жорий йилнинг 2-ярмида жиноятчиликка ва ҳуқуқбузарликка қарши кураш бўйича, олиб бориладиган ишларга иш

режаси белгиланиб, у асосида ишлар олиб борилмоқда.

Биз байрам арафасида турибмиз. Мамлакатимизнинг мустақилликка эришганига 6 йил ва «Адам ҳам Нызам» газетамизнинг 1 йиллик байрами. Ҳалқимизнинг асрий орузи бўлмиш Ватанимиз Мустақиллигига эришдик. Биз адоқил шарофати ила ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимларини ҳамда кенг жамоатчилиكنи ҳам қизиқтиради. Газетанинг ҳар сомида қизиқарли мақолалар кўпайиб бормоқда. Таҳририят ходимлари ушбу нашрни республикамизнинг энг сермазмун, таъсирчан ва ўқимшли газетасига айлантиришларида куч-қувват, муваффақият тилайман. Мен ишонаманки, мустақилликни мустаҳкамлашда газетанинг алоҳида ўрни бўлиши муқаррар!

Шухрат АБЕРКУЛОВ.

Тўртқўл туман прокурори, адлия маслаҳатчиси.

«КАМОЛОТ» ҚОРИ БАЙРАМ ҚАРСАҢЫНДА

Жақинда газетамиз хабаршыси Миясар Қабулова Ўзбекистон Республикаси жасларнинг «КАМОЛОТ» қоры Нокис қалалық бөлими баслығы Мақсет Ходжамбергенов пенен гүрриңлести.

Сораў: Мақсет аға, сиз басқарып атырған «Камолот» қорының тийкары ўазыйпалары ҳақында кеңирек айтып берсеңиз?

Мәмлекетимиз Президентиниң келешек өўладқа деген көз-қарасы айрықша итибарға ийе.

Мәмлекетимиз Президенти И. Ә. Керимовтың 1996 жыл 17-апрельдеги Пәрманына муўапық Ўзбекистон Республикасы Жасларынның «КАМОЛОТ» қоры дүзилди.

«КАМОЛОТ» қорының тийкары ўазыйпаларынның бас бағдары Жас өўладтың физикалық, ақылың ҳәм руўхың жақтан камалға келиўи, өз дәуириниң

шығысқа тән әдеп икрамлы, улыўма инсанлық қадриятларға демократиялық бағдарлар негизинде улғайған, гәрезсизлик исин даўам еттирўишлер болып жетилисўи ушын мүмкиншиликлер жаратыўда мәмлекетлик, жәмийетлик шөлкемлер менен бирге ислесий болып табылады.

Мине «КАМОЛОТ» қорының дүзилгенинде бир жылдан асламырақ ўақыт болды. Өткен бир жыл ишинде «КАМОЛОТ» қоры Нокис қалалық бөлими Нокис қалалық ҳокимияты ҳәм оның бөлимлери менен жаслар тәрбиясы саласында қоспа қарарлар қабыллап, оларды орынлаў илажларын ислеп шықтық ҳәм бир қатар унамлы тәжирийбелерге еристик.

Нокис қалалық мийнет биржасы менен биргеликте жасларды жұмысқа орналастырўи бойынша «КАМОЛОТ» — бантлик агентствосын дүздик.

Сораў: Жасларға өз ҳуқықларын тү-

синдирип барыў ушын қандай жұмыслар алып барып атырсыз?

Қарақалпақстан Республикасында мәмлекетлик жаслар сиясаты ҳақындағы нызамын әмелге асырўи бойынша Нокис қалалық ҳокимияты менен биргеликте Жаслар ислери бойынша Координациялық кеңес дүзилди. Меншик түрине қарамастан, кәрхана мәкемелерде жәмийетлердеги жаслардың ҳуқықларын қорғаўи бойынша жұмыс алып барылып атыр. Жасларға юридикалық маслаҳатлар берий ушын «КАМОЛОТ—МЕГА» жуўапкершилиги шекленген жәмийетти дүздик.

Сораў: Байрам алдынан тилегиңиз?

Гәрезсиз Ўзбекистон Республикасы тарийх ушын қысқа алты жыл ишинде өзиниң сиясий экономикаық раўажланыўида үлкен унамлы өзгерислерге еристи. Мәмлекетимиз тәрәпинен жәмийет қурылысының барлық тараўларын өз ишине қамтыйтуғын дәстүрлери

ислеп шығылды. Бүгинги күни бизлер базар экономикасы қатнасықларына тийкарланған демократиялық жәмийет қурыўи ашық ҳәм тийкары дәстүрине ийе болдық. Раўажланыў дәстүрине байланыслы реформалар күшли социаллық сиясат пенен тығыз байланыста басқышпа-басқыш алып барылып атыр.

Қарақалпақстан Республикасы ҳуқық қорғаўи уйымларының жәмийетлик ҳуқық газетасы «Адам ҳәм Нызам»ның шығып атырғанына да бир жыл болып қалды. Бул газетаның шығыўи халқымызды қатты қуўантып атыр.

Жасларымыздың жынаят жолынан шығаратуғын, халқымыздың тыныш абад жасаўи ушын, бул газета үлкен бир таяныш деп исенемен. Газета хызметкерлерин ҳәм пүткил халықты Гәрезсизликтиң 6-жыллық байрамы менен қутлықлап, жұмысларында табыслар тилеп қалар едим.

Сәўбетлескен Миясар ҚАБУЛОВА.

Мақсетимиз — ўатанға хызмет

Жиззақ, Сырдарья, Наманган, Бухара, Хорезм ўалаятлық Кеңес сессияларында ҳәм Қарақалпақстан Республикасы Жоқорғы Кеңесиниң нәўбеттен тсықары оессиясында Президентимиз И. Ә. Керимов жасаған баянатларын есапқа алып, соның менен бирге Ўзбекистан ҳәм Қарақалпақстан Республикасы Ишки ислер министрликлери тәрәпинен келип түскен тапсырма ҳәм көрсетпелерди басшылыққа алып Қоңырат районлық ишки ислер бөлими хызметкерлери тәрәпинен нызамлылықты беккемлеў, жәмийетлик тәртипти сақлаў, жынаяттың алдын алыў, болған жынаятларды өз ўақтында ыссы из ҳәм оператив жоллар менен ашыў бойынша бирқанша жұмыслар исленди.

Атап айтқанда жынаяттың алдын алыў бойынша «Тазалаў», «Тун», «Арсенал», «Бақлаў», «Излеў» операциялары турақлы түрде өткерилип барылды. Мысалы, 1997 жылы 8-февраль күни саат 24—лер шамасында Қоңырат районы «Көк дарья» колхозында жасаўшылар Жайлаўбаев Т., Алимбетов А., Базарбаев К., Қасымов И. лер өз-ара жынайы тил бириктирип усы колхоздың орайлық өкладының айнасын сындырып 24-қалта салмағы 1100 кг. шалыны урлап атырғанда милиция хызметкерлери тәрә-

репинен усланды. Келтирилген зыяның баҳасы 20350 сум.

Суд тәрәпинен Жайлаўбаев Т. — 5-жылға, Алимбетов А. — 7-жылға, Базарбаев К. — 6 жылға ҳәм Қасымов И. — 6 жыл мүддетке еркинен айрылып судланды.

Пуқараларды тонаў бойынша мысал келтирип өтсек, 1997 жылы 13-февраль күни саат 21—30 лар шамасында белгили жасаў жайы жоқ, жәмийетлик пайдалы бир ис пенен шугылланбай жүрип бурын 4—мәртебе судланған Қудайбергенов Орынбай темир—жол вокзалы алдында пуқара Абдимуратов Бахытты себепсизден тоқтатып, оннан сигарет, насыбай сорап, жоқ дегеннен кейин оны урып қорқытып ўстиндеги териден исленген өрлер курткасын, басындағы ондатра малақайын, куртка қалтасындағы калькуляторын ашықтан-ашық тонап тартып алған. Бул бойынша Қудайбергенов Орынбай суд тәрәпинен 7 жыл мүддетке еркинен айрылып судланды.

Өзгелер мүлкин қастан өртеў бойынша да бир жынаятты атап өтсек, 1997 жылы 28-февраль күни саат 20-лар шамасында Қанлыкөл районы Комсомол көшесиниң №19 жайында жасаўшы Яхияев Қ. усы күни Қоңырат районы Ажи-

нияз колхозы орайында жасаўшы қайып енеси Алламуратова У. үйине барған. Себеби ол жерден алдын урысып кетип қалған хаялы Қайыпова Замираны алып қайтпақты болған. Ал хаялы Замираның үйге қайтпайман, деген сөзлерине ашыўланып қайып енесиниң мал қорасына от берип қашып кеткен. Нәтижеде оның 3 бас қара малы, 19—бас қой —ешкиси, 5 таўығы ҳәм 500 баў ишени жанып кеткен. Улыўма ол 82300 сумлық зыян келтирген.

Бул бойынша Яхияев К. ға жынаятлы ис қозғатылып суд тәрәпинен 6—жыл мүддетке еркинен айрылыўға судланған.

Нәшебентлик затларды сатыў ҳәм сақлаў бойынша да жынаятлар есапқа алынды, буған мысал келтирип өтсек, 1997 жыл 18-март күни Қоңырат районының Қоңырат колхозы Шоманай бөлимде жасаўшы пуқара Язгулиева К. бир пуқараға еки пакетте оралған 0,8 грамм трнекти 500 сумға сатқан жеринде усланып, суд тәрәпинен 8—жыл мүддетке еркинен айырылды.

Кейинги ўақытлары шарўашылық хожалықларында мал басының кемейип кетиўи фактлери ушыраса баслады. Соның алдын алыў мақсетинде Усть-урт шарўашылық хожалығы тийисли уйым-

лары арқалы тексерилгенде усы хожалықтың №1 фермасына қараслы 8 шопаннан барлығы болып 3567 бас қойдың кемислиги, келтирилген зыяның баҳасы 2.546.838 сум болғанлығы анықланды. Олардың ўстинен жынаятлы ис қозғатылып жынайы жуўапкерлигине тартылды ҳәм зыян өндирилди.

Быйылғы жылғы жетистирилген дәл өнимлерин сепситпей жыйнаў ушын Ишки ислер министрлиги бойынша «Зүрәт—97» операциясы өткерилди.

Мысал келтирип өтсек, Ажинияз колхозының исшиси Оразымбетов Назарбай колхоз атызынан 62 кг. бийдайды урлап баратырғанда усланып, суд тәрәпинен 750 сум жөрийма салынды.

Раўшан колхозында қараўыл болып ислеўши Тажибаев Ж. колхоз атызынан 66 кг. бийдайды урлап баратырған жеринен усланып суд тәрәпинен 1800 сум жөрийма салынды.

Бөлимимиз хызметкерлери халқымыздың тынышлығын сақлаўда, абаданлығын арттырўда, арамиздағы жәмийетимизге жат болған ҳәр қыйлы иллетлерди сапаластырўда белсене хызмет ислей береді.

О. ТУРДАКОВ

Қоңырат районы ишки ислер бөлиминиң баслығы, милиция подполковниги.

Сўранг, жавоб берамиз

Мурожаатларга қўйилган талаблар ҳақида маълумот берсангиз?
(Нукус шахри З. Шакиров).

Мурожаатларда фуқаронинг фамилияси, исми, отасининг исми, яшаш жойи тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган, таклиф, ариза ёки шикоятнинг моҳияти баён этилган бўлиши лозим.

Ушбу маълумотлар кўрсатилмаган мурожаатлар аноним хат ҳисобланади ва кўриб чиқилмайди.

Мурожаатлар уларда қўйилган масалаларни ҳал этиш ваколатига кирадиган давлат органига, жамоат бирлашмасига, корхона, муассаса, ёки ташкилотга юборилган бўлса, 5 кун муддатдан кечиктирмай тегишли органлар ёки мансабдор шахсларга жўнатилади ва бу ҳақда маълум қилинади.

Белгиланган тартибда берилган мурожаатлар кўриб чиқиши шарт. Мурожаатларни қабул қилишни рад этиш тақиқланади.

Башарти мурожаатларда уларни тегишли органлар ёки мансабдор шахсларга жўнатиш учун зарур маълумотлар акс эттирилмаган бўлса, улар худди шу муддатда тегишли тушунтиришлар билан фуқарога қайтариб юборилади.

Фарзандимизнинг туғилганлиги ҳақида гувоҳнома олиш учун қурағи мурожаат этиш мумкин?
(Амударё тумани А. Аялов).

Такрорий гувоҳнома олиш учун фуқаролар бевосита ўзлари яшаб турган жойларидаги фуқаролик ҳолати далолатнома ёзувларини қайд этиш бўлими орқали далолатнома ёзуви амалга оширилган жойдаги ФХДЕ бўлимига мурожаат қиладилар. ФХДЕ бўлими сўралган такрорий гувоҳномани бу ҳақда ариза берган шахснинг қўлига беради ёки уларни ариза берган киши яшаб турган жойдаги ФХДЕ бўлимига эгасига топшириш учун юборади. Такрорий гувоҳнома тегишли фуқаролик ҳолатни далолатнома ёзуви тузилган шахснинг ўзига ёки унинг ишонч қўғозлари бўйича бошқа шахсларга берилади.

Жиноят қонунида жиноий жазодан озод қилишнинг қандай турлари мавжуд?
(Тўртқўл тумани Р. Алимов).

Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексида жиноий жазодан озод қилишнинг турларига:

— жазони ижро этиш муддати ўтиб кетганлиги муносабати билан жазодан озод қилиш (69-модда);

— шахснинг иктомий хавфлилик хусусиятини йўқотиш муносабати билан уни жазодан озод қилиш (70-модда);

— айбдорни чин кўнгилдан пушаймон бўлганлиги муносабати билан жазодан озод қилиш (71-модда);

— шартли жазо белгилаш (72-модда);

— жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилиш (73-модда);

— жазони енгилроғи билан алмаштириш (74-модда);

— касаллик ёки меҳнат қobiliятини йўқотиш оқибатида жазодан озод қилиш (75-модда);

— амнистия ёки амф этиш асосида жазодан озод қилиш (76-модда).

Ипотека ҳақида маълумот берсангиз.
(Нукус шахри С. Сабиров).

Гаров нарсаси гаровга қўювчида ёки учинчи шахсда қўладиган кўчмас мулк гарови ипотека деб эътироф қилинади.

Ер билан боғлиқ мол-мулк, иморат, иншоот, кўп квартиралар, ўйлардаги квартиралар, корхоналар, бошқа мулкнинг мажмуалар, қонунлар билан кўчмас мулк сирасига киритилган бошқа мол-мулк, шунингдек транспорт воситалари ипотека нарсаси бўлиши мумкин.

Агар ипотека тўғрисидаги шартномада назарда тутилган бўлса, кўчмас мулкдан хўжаликада ва ўзга тарзда фойдаланиш натижалари, шу жумладан маҳсулот, самара ва бошқа даромадлар гаровнинг мустақил нарсаси бўлиши мумкин.

Жавобларни тайёрлаган
Р. КОБЕЙСИНОВА.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ ХАЛҚ

Тўқсонинчи йилларга келиб Ўзбекистонда Президент бошқаруви жорий қилинди ва Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Ислам Каримов дадил туриб баёнот берди: «Биз мустақиллик йўлидан борамиз».

Шундан кейингина биз сергақландик. Ўзимиз, ўзлгимиз ҳақида, бизнинг ҳам ЭРҚимиз борлиги ҳақида ўйлай бошладик. Ва мустақил бўлдик. Бошимизга хумо қуши қўнди. **ВАТАН, МИЛЛАТ, МИЛЛИЙ ОНГ, МИЛЛИЙ ТАФАККУР**

каби тушунчалар шууримиздан, сўнгра қалбимиздан жой олди. Биз ўзимиз ҳақида ўйлай бошладик. Оддийгина қилиб айтганда, ўзимиз ҳақида ўйласаккина ўзгалар ҳақида қайғурушимизни, ўзимизнинг кимлигимизни билсаккина бошқаларнинг кимлигини билишимизни англаб етдик. Шу тариқа дастлаб ўзимизни, сўнг дунёни таний бош-

ладик. Дунё билан танишув натижасида **ИНСОН, ҲУҚУҚИ, ИНСОН МАНФААТИ** каби тушунчалар ҳам борлигини англадик. Президентимиз мустақилликнинг дастлабки йилларида иқтисодни мустақкамлашга эътибор бермоқда. Натижада кишилар ўз ҳақ-ҳуқуқларини таниб, ҳуқуқини ҳимоя қилишга ҳаракат қилмоқда. Билим ва изланишларимиз эса буни дунёнинг ривожланган давлатлари қаторига олиб бормоқда.

Албатта, ривожланган давлат биринчи навбатда демократик муносабатларга жиддий эътибор беради. Давлатимизда ҳам демократлаштиришга жиддий эътибор берилмоқда. Демократиянинг ривожини эса матбуот белгилайди. Давлатимизда матбуотнинг тўртинчи ҳокимият деб эълон қилиниши бу борада катта қадам бўлди. Матбуот нашрлари сони олдингидан уч-тўрт

бараварга ошди. Бу эса одамлар сўзини тинглаш ва одамларга ердан бериш майдони кенгайди деганидир. «АДАМ ҲАМ НЫЗАМ» газетаси ҳам шу майдонда туриб одамларда ҳуқуқий онгни пайдо қилиш, ҳуқуқий маданиятни шакллантириш ва ривожлантиришга хизма қилади. Мустақилликнинг олти йиллиги нишонланаётган ушбу кунларда унинг фарзандларидан бири бўлган газетамиз ўзининг бир йиллигини нишонлайди. Биз барча мухлисларимизни қўшалок байрам билан табриклаймиз. Барчани ишонтириб айтаемизки, газетамиз ҳар доим халқимиз, давлатимиз тараққиети йўлида хизмат қилади. Газетамиз даврнинг қўнғироғи бўлиб ҳар доим жаранглаб туради. Бу қўнғироқ одамларни уйғоқликка, хур фикрлиликка ундайди.

Норбой ТУРАБОЕВ.

ҒАРЕЗСИЗЛИК ҚОСЫҒЫ

Толыбай ҚАБУЛОВ.

Қарақалпақстан халық шайыры.

Ҳэзир заман ғарезсизлик заманы,
Хэммениң көкиреғи таныр наманы.
Туран ойпатына, Әмиў бойына,
Келди бүгін кемликтің де камалы.
Ата журт—Түркстан муғаллим болып,
Беккемлеп атқандай таза теманы...

Адам адамға—дос, қадирдан болды,
Қапырдың унынан пәтир нан болды,
Қайтадан тикленип халық дәстүри,
Бурынғы батырлар—батырлар болды.
Буның бери—«түрткен ақылдан»

Ата-баба «сүрткен ақылдан» болды...

Ҳэзир заман ғарезсизлик заманы,
Журт жапырылып, қоллап атыр жаңаны.

Өз арбасын өзи тартып ҳэр адам,
Тереңлетип атыр ақыл-сананы.
Ҳэр жыл сайын ҳэр аўылдан бир адам.

Зыяратлап келип атыр Каабаны...

Жетпис төрт жыл жалтақ болып

Бағ ийеси кирмеді бағ ишине.

Бүгін биің Өзбекстан, Түркстан,
Теберикдүр пүткил дүнья жүзине.

Бул үлкеде биният болған бенденің,
Несийбеси ерип жүрер изине...

Ҳэзир заман ғарезсизлик заманы,
Адамлар ардақлар ата-бабаны,
Соннан шығар; мәртлик—мәңгилик

Бірза қылып атыр алла-тааланы.

Демек, бизлер жасаған бул заманды,
Аспаныў-зәминнің мойынлағаны...

Миллет бир-бирине меҳрибан болды,
Өтшөк шарбағында шақырған болды.

Еркин нөпес алып жанлы-жәниўар,
Тиллер таңлайында тақылдар болды.
Мусылман әлхәмди мусылман болып,
Қаза қалған намаз оқылған болды.

Заман заўық берсин заманласларға,
Даңқ, дәўлет, мәртебе жетсин аспанға.
Туўылған жер топырағы тағы да,
Мәртликлерди мийрас етсин жасларға.
Пүткил гөззаллығы планетаның,
Әзиз мийман болсын Өзбекстанға...

Толыбай айтар; Ғарезсизлик заманы,
Елпип өсип турған сәўир самалы.
Бул гәниймет демлер, қутлы қәдемлер,
Наўқыран етип тур Ғатан—ананы.
Түркстан—данышпан устаздай болып,
Түсиндирер еле таза теманы...

10 август, 1997 жыл.

Нөкис қаласы.

Сапаров Ерполат Елмуратович

кейин Нөкис аўыл хожалығы техникумына оқыўға кирди. 1980—82 жыллары армия қатарында хызмет етти. 1984-жылы техникумды пүткергеннен кейин Нөкис районлық ишкі ислер бөлиминә нәубетши болып хызмет баслады. Ол дүзетіў ислери бойынша инспектор, аймақлық милиция ўәкили лаўазымларында ислеп, районда жынаятшылыққа қарсы гүресіўде, халықтың тынышлығын сақлаўда пидөкерлик мийнет етти. Өзине тапсырылған аймақта халықтың исениминә еристи, айрықша хызметлери ушын министрлик тәрәпинен бир неше мәрте хошаметленди.

Ерполат Сапаров спортшы, ақмаңғытлы палўанлардың бири еди. Ерполаттың жас шаңарағында төрт перзенті тәрбияланып атыр.

Хүрметли кәсиплесимиз, ҳақ кеўилли азамат Ерполат Елмурат улының жарқын естелиги есимизде мәңги сақланады.

Қарақалпақстан Республикасы ишкі ислер министрлигиниң ҳәм Нөкис районлық ишкі ислер бөлиминиң жеке қурамы.

Нөкис районы ишкі ислер бөлиминиң аймақлық ўәкили, милиция аға лейтенанты Сапаров Ерполат Елмуратович 1997 жыл 18 август күни тосаттан аўырып қайтыс болды.

Ерполат Сапаров 1961-жылы Кегейли районының Куйбышев совхозында туылды. Орта мектепти тамамлағаннан

МУСТАҚИЛЛИК

Яхшиларнинг шарофати,
Ёмонларнинг касофати,
Боболарнинг омонати,
Мустақиллик, мустақиллик.

Империя совуқлари,
Тугаб борча увуқлари,
Амнр Теури руҳлари,
Мустақиллик, мустақиллик.

Элим деган ботир эрлар,
Ватан шаъни бирлаштирап,
Сен туфайли юртим гуллар,
Мустақиллик, мустақиллик.

Қўшиқ ёзсам йил бошимсанг,
Илҳом гезсам сирдошимсанг.
Ес билгали кўрдошимсан,
Мустақиллик, мустақиллик.

Йўлга тушди карвонлари,
Ишончли сарбонлари,
Президент фармонлари,
Мустақиллик, мустақиллик.

Ота-бобо армонлари,
Урчиланди бутун бори,
Бахт, шодлик уранлари,
Мустақиллик, мустақиллик.

Бийлик тегди ўзимизга,
Шамол тегди кўзимизга,
Қайтиш йўқ ҳеч изимизга,
Мустақиллик, мустақиллик.

Тилеуберген БЕРДИМБЕТОВ,

Чимбой тумани «Кенес» колхозы №4 ўрта мактабининг математика ўқитувчиси.

«АДАМ ҲАМ НЫЗАМ»

ШӨЛКЕМЛЕСТИРИУШИЛЕР; Қарақалпақстан Республикаси Прокуратурасы, Әдиллик Министрлиги ҳәм Ишкі ислер Министрлиги

Газета А-3 форматында нускасы 12500 576 буйыртпа менен басылды.
Газета айына 3 мәртебе шығады.

Бас редактор

Роза КӨБЕЙСИНОВА.

Редакцияның жәмийетлик кеңесгөйлери:

Парахат АЙТНИЯЗОВ, Бахмурат СЕЙТМУРАТОВ, Батыр МАТМУРАТОВ, Халмурза МАМУТОВ, Фархад НИЗАМОВ, Азат НУРЖАНОВ, Жаңабай САДЫҚОВ, Жаңабай ШЫЛМАНОВ, Замира ШАМУРАТОВА, Ҳакимбай ХАЛИМОВ.

Мәкан жайымыз;

Инд; 742000. Нөкис қаласы

Ғарезсизлик көшеси №44 жай.
телефон; редактор; 4—47—59.

Басыўға рухсат етилген ўақты 15.00
Индекс 64524